

MISHIMA x 2

NORGESPREMIERE 28. SEPTEMBER 2002

To moderne Noh-spill av Yukio Mishima

近代能楽集
三島由紀夫

oversatt av
regi
scenografi og kostymer
koreografi
dramaturg
lysdesign
lyd-design
masker

Anne Lande Peters
Haukur J. Gunnarsson
Per Kristian Solbakken
Yoh Izumo
Per Ananiassen
Morten Reinan
Anders Schille
Rolf Svensli

insipient
teknisk koordinator
rekvisitør
sufflør
foto fra prøvene
program
ansvarlig utgiver

Randi Andersen
Trond Skaug
Turid Bjørnsen
Ann Eli Aasgård
Lasse Berre
May Selmer
Catrine Telle

Yoroboshi — Den blinde unge mannen

Toshinori
Kawashima
Fru Kawashima
Takayasu
Fru Takayasu
Shinako Sakurama

Espen Lovås
Jan Frostad
Wenche Strømdahl
Hallbjørn Rønning
Hildegunn Eggen
Laila Goody

Musikk av Ry Cooder
Tradisjonell noh-musikk

Pause

Hanjo — Kvinnen med viften

Hanako
Jitsuko Honda
Yoshio

Laila Goody
Hildegunn Eggen
Espen Lovås

Musikk av Toru Takemitsu

Kjære publikum

Oppsetningen av de to enakterne Hanjo og Yoroboshi er Trøndelag Teaters bidrag til Japan 2002. En stor kulturell satsning som skal gi oss en innsikt i Japans kultur. Vi lever tett på Japan, ikke geografisk, men vi eksporterer ikke minst fiskeprodukter dit. De fleste av oss er i daglig kontakt med japanske produkter. Musikk, biler, datautstyr og sushi, for å nevne noen. Kulturen deres vet de fleste av oss derimot mindre om.

Da vi bestemte oss for denne satsningen, leste vi en masse japanske skuespill om æresbegreper og geishaer og samuraier. Det var interessant, men ikke kjempelett tilgjengelig for et nordisk sinnelag.

Vi stanset ved disse to enakterne av Yukio Mishima. Vi ble fascinert av at han har tatt to klassiske noh-stykker og gitt dem en moderne, og faktisk en mer pessimistisk tolkning.

Ikke minst Yoroboshi har sett verdens undergang for sine øyne i smellet fra Hiroshima. Til å realisere dette spurte vi islendingen Haukur J. Gunnarsson, som ved siden av å ha en variert og lang fartstid i norsk teater, har vært opptatt av Japan fra han var liten gutt og tilbrakte flere år der mens han studerte. Han har tatt med seg koreografen Yoh Izumo, og vi har bidratt med scenograf Per Kristian Solbakken. Det er i hvert fall en multinasjonal cocktail.

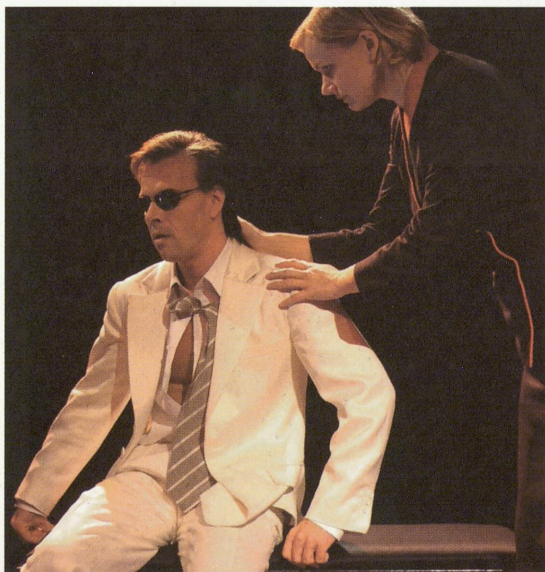
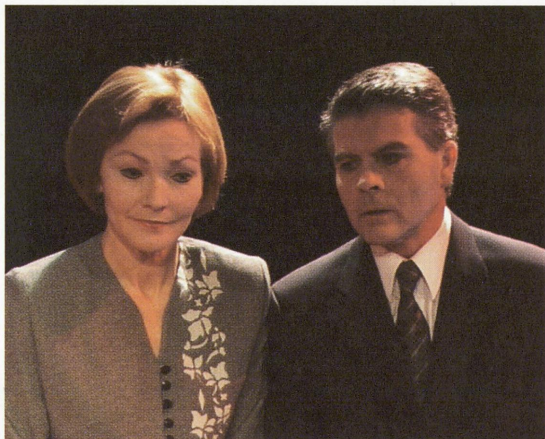
Jeg benytter også anledningen til å ønske Laila Goody velkommen til Trøndelag Teater, og gratulere Hildegunn Eggen med Kritikerprisen. Og dessuten ønske alle som er involvert i Japan 2002, enten som arrangører eller tilskuer, noen utbytterike og særdeles morsomme dager.

Catrine Telle
Teatersjef

JAPAN 2002

Nasjonalbiblioteket
Depotbiblioteket

Yukio Mishima og Noh-teatret

Noh-teatret er en gave fra fortiden. Det ble til på 1300-tallet i Japan, og er en av de eldste gjenlevende teaterformene i verden. Det var en eksklusiv teaterform bare for den herskende overklasse, men etter at Japan åpnet seg for vesten i 1868 har vanlige folk også fått muligheten til å se og oppleve Noh.

Noh er et teater som rører seg på broen mellom denne og den hinsidige verdenen. Gjennom drømmeaktig, rolig sang og dans akkompagnert av trommer, bambusfløyte og kor, i en form ren for unødvendige ord og bevegelser, blir ofte møtet mellom mennesker og overnaturlige vesner skildret. I fortellingene står den buddhistiske visdommen og tenkemåten sentralt.

Noh kan være vanskelig å forstå. Fordi språket er så gammelt, og fordi bevegelsene er blitt så minimaliserte og stiliserte, er det selv for mange japanere en gåte. Men lærer man seg kodene, er det som om man har fått nøkkelen til en hemmelig verden av estetikk, der ett skritt betyr en lang reise, og hånden som stille løftes for å skygge for øynene, viser gråt. En uttrykksform sterkere enn virkeligheten fordi den er tilbakeholden.

Den danske filosofen Søren Kirkegaard nevner tre nivå å leve på. Det estetiske nivået, deretter det moralske nivået, og som det høyeste nivået et menneske kan oppnå: Det religiøse nivået. Dette er en vestlig tanke som ikke passer inn i den japanske kulturen. Her er nemlig estetikk og den

religiøse opplevelsen knyttet i sammen i ett. I Noh er det også slik, man streber etter å oppnå Yugen, et klimaks av estetisk opplevelse. Yukio Mishima var fascinert av Noh-teatret. I sine moderne Noh-stykker tar han utgangspunkt i klassiske Noh-stykker, men plasserer handlingen i en moderne verden vi kjenner oss igjen i. Han har også gitt dem sitt eget stempel ved å forandre på slutten. Det klassiske Noh-stykket *Yoroboshi* handler om en far som har blitt fortalt falske rykter om sønnen og har utstøtt ham. Den vonbrotne sønnen blir blind av sorg og overlatt til å tigge. Senere angrer faren, og reiser til Shitennoji-tempelet i Osaka for å be om tilgivelse. Der blir de gjenforenet, og sønnen får komme hjem igjen.

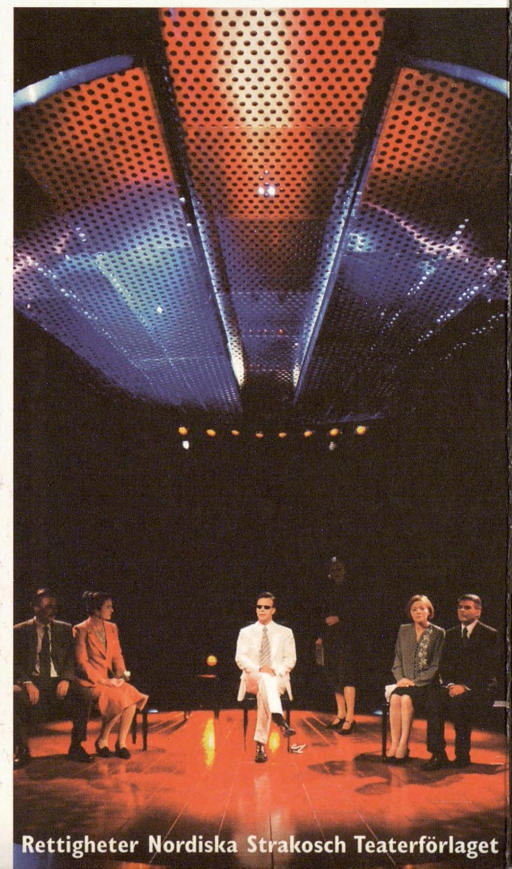
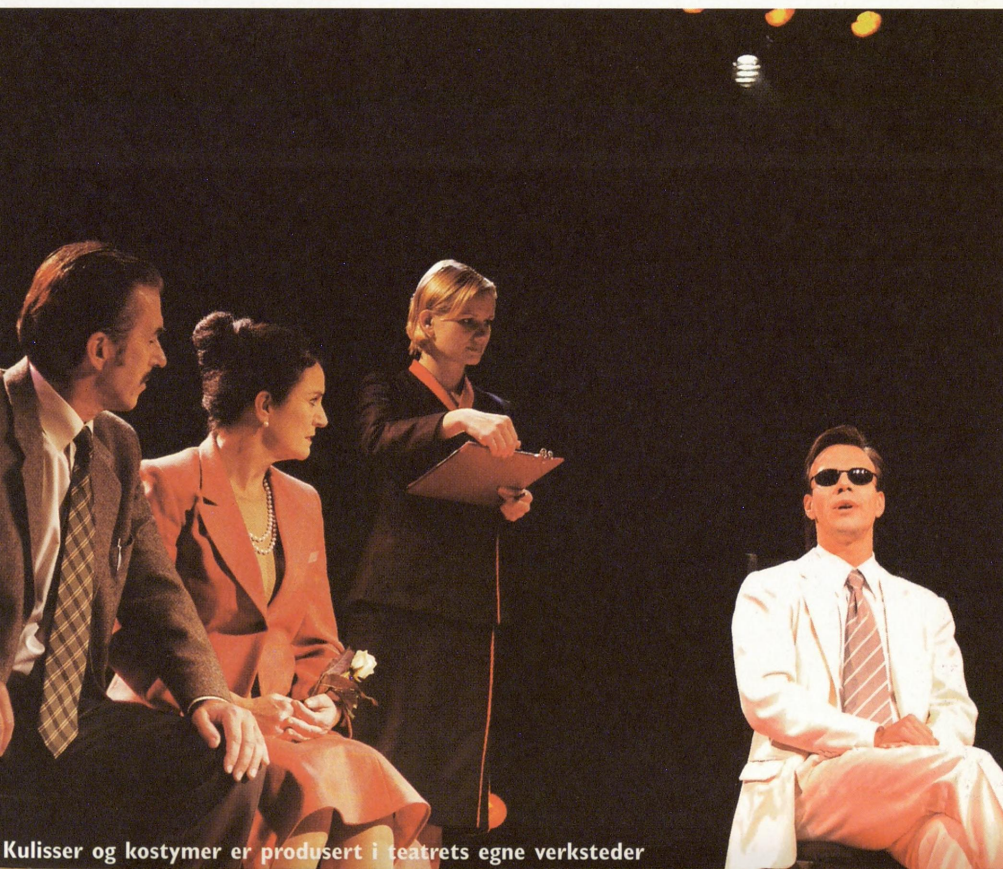
I Hanjo blir en geisha kastet ut av vertshuset der hun arbeider. Hun har forelsket seg i en general og nekter å ta andre kunder. Hun og generalen har gitt hverandre sine vifter som tegn på hennes troskap, og på hans løfte om å komme tilbake for å hente henne. Den utstøtte Hanjo er blitt gal av all ventingen. Men til slutt blir de gjenforenet ved Shimogamo-tempelet i Kyoto, og Hanjo blir frisk.

Hvordan det går i de moderne Yoroboshi og Hanjo ser dere her i dag. Mishimas versjoner er moderne i den forstand at de tilhører en tid der spontane oppløsninger av problemer ikke lenger blir akseptert. Realismen i stykket er grusom og nådeløs. Den tiltrekker og frastøter.

Velkommen til Mishimas estetiske verden.

Anne Lande Peters

(Kilder: litteratur av Donald Keene, Masaki Domoto, Frans Boenders)

Kulisser og kostymer er produsert i teatrets egne verksteder

Rettigheter Nordiska Strakosch Teaterförlaget